

|

61995J0221

Domstolens Dom (Femte Afdeling) af 30. januar 1997. - Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (Inasti) mod Claude Hervein og Hervillier SA. - Anmodning om præjudiciel afgørelse: Tribunal du travail de Tournai - Belgien. - Social sikring af vandrede arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende - Bestemmelse af, hvilken lovgivning der skal anvendes - Begreberne lønnet beskæftigelse og selvstændig beskæftigelse. - Sag C-221/95.

Samling af Afgørelser 1997 side I-00609

Sammendrag

Parter

Dommens præmisser

Afgørelse om sagsomkostninger

Afgørelse

Nøgleord

Social sikring af vandrede arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende - lovgivning, der finder anvendelse - begreberne lønnet beskæftigelse og selvstændig beskæftigelse i artikel 14a og 14c i forordning nr. 1408/71 - bestemmelse efter lovgivningen om social sikring i den medlemsstat, i hvilken beskæftigelsen udoeves

(Raadets forordning nr. 1408/71, art. 14a og 14c)

Sammendrag

Med henblik paa anvendelsen af artikel 14a og 14c, der er indeholdt i afsnit II - som angaar bestemmelsen af, hvilken lovgivning der skal anvendes - i forordning nr. 1408/71, som ændret og ajourført ved forordning nr. 2001/83, skal der ved begreberne henholdsvis »lønnet beskæftigelse« og »selvstændig beskæftigelse« forstås virksomhed, der kvalificeres som saadan ved anvendelsen af lovgivningen om social sikring i den medlemsstat, paa hvis omraade beskæftigelsen udoeves.

Da det fremgaar af indholdet af forordningens artikel 13, stk. 1, at forordningens afsnit II navnlig angaar arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, saaledes som disse begreber er fastlagt i forordningens artikel 1, litra a), og naar henses hertil, kraever en logisk og sammenhaengende fortolkning af forordningens personelle anvendelsesomraade og af den heri indfoerte lovkonfliktordning, at begreberne lønnet beskæftigelse og selvstændig beskæftigelse i forordningens afsnit II fortolkes paa baggrund af definitionerne i dens artikel 1, litra a). Spørgsmaalet om, hvorvidt en person skal anses for arbejdstager eller selvstændig

erhvervsdrivende i henhold til sidstnævnte bestemmelse, afhænger herved af den nationale sociale sikringsordning, som den pågældende er tilsluttet, idet det udelukkende er de efter denne ordning gældende definitioner - som kan være nogle andre end de efter de arbejdsretlige regler gældende - der er afgørende.

Parter

I sag C-221/95,

angående en anmodning, som Tribunal du travail de Tournai (Belgien) i medfør af EF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (INASTI)

mod

Claude Hervein,

Hervillier SA,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 14a, stk. 2, i Raadets forordning (EOEF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret og ajourført ved Raadets forordning (EOEF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983 (EFT L 230, s. 6),

har

DOMSTOLEN

(Femte Afdeling)

sammensat af formanden for Første Afdeling, L. Sevón, som fungerende formand for Femte Afdeling, og dommerne D.A.O. Edward, J.-P. Puissochet (refererende dommer), P. Jann og M. Wathelet,

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer

justitssekretær: R. Grass,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

- C. Hervein og Hervillier SA ved advokaterne E. van Daele og P. Detournay, Mouscron

- den belgiske regering ved kontorchef J. Devadder, Juridisk Tjeneste, Ministeriet for Udenrigsanliggender, Udenrigshandel og Udviklingssamarbejde, som befuldmægtiget

- den franske regering ved kontorchef C. de Salins og ekspeditionssekretær C. Chavance, begge Juridisk Tjeneste, Udenrigsministeriet, som befuldmægtigede

- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved M. Patakia, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget,

paa grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgoerelse den 11. juli 1996,

afsagt foelgende

Dom

Dommens præmisser

1 Ved dom af 6. juni 1995, indgaaet til Domstolen den 26. juni 1995, har Tribunal du travail de Tournai i medfoer af EF-traktatens artikel 177 forelagt et praejudicielt spoergsmaal vedroerende fortolkningen af artikel 14a, stk. 2, i Raadets forordning (EOEF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger paa arbejdstagere, selvstaendige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Faelleskabet, som aendret og ajourfoert ved Raadets forordning (EOEF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983 (EFT L 230, s. 6, herefter »forordningen«).

2 Spoergsmaalet er blevet rejst under en tvist mellem henholdsvis Claude Hervein og selskabet Hervillier og Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (herefter »INASTI«) angaaende betaling af sociale bidrag.

3 Indtil oktober 1986 udoevende Hervein, der er fransk statsborger og bosat i Frankrig, virksomhed som »président-directeur général« (»administrerende direktoer«), »administrateur« (»forretningsfoerer«) og »administrateur délégué« (»ledende medarbejder«) for eller i forskellige selskaber i Frankrig og Belgien.

4 Den 23. februar 1988 anlagde INASTI sag ved Tribunal du travail de Tournai med paastand om, at Hervein tilpligtedes at betale sociale sikringsbidrag i forbindelse med den virksomhed, han havde udoevet i Belgien i perioden 1982-1986. INASTI gjorde til stoette herfor gaeldende, at Hervein havde udoevet en selvstaendig virksomhed i Belgien og - da han havde vaeret omfattet af den franske sociale sikringsordning for arbejdstagere - en loennet beskaeftigelse i Frankrig, hvorfor han i henhold til forordningens artikel 14c, stk. 1, litra b), sammenholdt med bilag VII, i Belgien maatte vaere omfattet af ordningen for selvstaendige erhvervsdrivende.

5 Selskabet Hervillier og Hervein bestred, at Hervein var omfattet af denne belgiske ordning, idet han, selv om han i Frankrig med hensyn til social sikring var blevet sidestillet med en loenmodtager, ikke dermed kunne anses for at have udoevet en loennet beskaeftigelse i Frankrig. Da Hervein i Frankrig saavel som i Belgien havde udoevet den samme form for selvstaendige virksomhed, dvs. havde haft en selvstaendig beskaeftigelse, maatte det foelge af forordningens artikel 14a, stk. 2, at han kun var omfattet af lovgivningen i den af de to medlemsstater, i hvilken han var bosat, dvs. af fransk lovgivning.

6 Da Tribunal du travail de Tournai var i tvivl om, hvorledes den af Hervein i Frankrig udoevende virksomhed skal kvalificeres i henseende til forordningens artikel 14a og 14c, har retten udsat sagen og forelagt Domstolen foelgende praejudicielle spoergsmaal:

»Omfatter begrebet selvstaendig beskaeftigelse, jf. navnlig artikel 14a, stk. 2, i Raadets forordning (EOEF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983, en virksomhed, der udoeves af en person med statsborgerskab i en medlemsstat, som indtager en selvstaendig stilling?«

7 Med dette spoergsmaal oensker den nationale ret oplyst, hvorvidt en virksomhed udoevet i Frankrig af en person som Hervein skal anses for en loennet beskaeftigelse eller for en selvstaendig beskaeftigelse ved anvendelsen af forordningens artikel 14a og 14c. Dette

spørgsmaal giver mere generelt anledning til at undersøge, hvilken fortolkning der skal anlægges af begreberne »loennet beskaeftigelse« og »selvstaendig beskaeftigelse« i forordningens afsnit II, der angaar bestemmelse af, hvilken lovgivning der skal anvendes.

8 Forordningens personelle anvendelsesomraade er fastlagt i forordningens artikel 2, der er indeholdt i de almindelige bestemmelser i afsnit I. Ifølge artikel 2, stk. 1, finder forordningen navnlig anvendelse paa »arbejdstagere og selvstaendige erhvervsdrivende, som er eller har vaeret omfattet af lovgivningen i en eller flere medlemsstater, og som er statsborgere i en af disse stater«.

9 Betydningen af udtrykkene »arbejdstager« og »selvstaendig erhvervsdrivende« i denne bestemmelse er fastlagt i forordningens artikel 1, litra a). Udtrykkene omfatter alle personer, der som arbejdstagere eller selvstaendige erhvervsdrivende er forsikret inden for rammerne af en af de i artikel 1, litra a), naevnte sociale sikringsordninger.

10 Artikel 13, der er den foerste bestemmelse i forordningens afsnit II, som angaar bestemmelse af, hvilken lovgivning der skal anvendes, fastsaetter i stk. 1, at med forbehold af artikel 14c er de personer, der er omfattet af forordningen, alene undergivet lovgivningen i én medlemsstat. I overensstemmelse hermed bestemmer forordningens artikel 14a, stk. 2, at en person, der normalt har selvstaendig beskaeftigelse paa to eller flere medlemsstaters omraade, er omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, paa hvis omraade han er bosat.

11 Forordningens artikel 14c, stk. 1, litra b), bestemmer dog, at i de i bilag VII omhandlede tilfaelde er personer, som samtidig har loennet beskaeftigelse paa én medlemsstats omraade og selvstaendig beskaeftigelse paa en anden medlemsstats omraade, omfattet af lovgivningen i hver af disse medlemsstater for saa vidt angaar beskaeftigelsen paa deres omraade. Punkt 1 i bilag VII angaar personer, der udoever en selvstaendig beskaeftigelse i Belgien og en loennet beskaeftigelse i en anden medlemsstat med undtagelse af Luxembourg.

12 I modsætning til bestemmelserne i afsnit I omtaler bestemmelserne i afsnit II saaledes ikke henholdsvis arbejdstagere og selvstaendige erhvervsdrivende, men personer, der udoever en loennet beskaeftigelse, og personer, der udoever en selvstaendig beskaeftigelse. Indholdet af de to sidstnaevnte begreber er saaledes ikke fastlagt i forordningen.

13 Hervein og selskabet Hervillier har gjort gaeldende, at begreberne henviser til de relevante arbejdsretlige regler i de nationale lovgivninger i de medlemsstater, hvor disse former for beskaeftigelse udoeves. I Frankrig og Belgien er det afgoerende kriterium i forbindelse med den paagaeldende sontring, om vedkommende staar i et underordningsforhold. En person, der praesterer ydelser til fordel for en anden og under dennes myndighed, udoever en loennet beskaeftigelse. Foreligger der ikke et underordningsforhold, anses den udoevende virksomhed for at vaere af selvstaendig karakter eller for en selvstaendig beskaeftigelse, uanset hvilken social sikringsordning den paagaeldende er tilsluttet.

14 Den belgiske og den franske regering samt Kommissionen har heroverfor gjort gaeldende, at der ved henholdsvis »loennet beskaeftigelse« og »selvstaendig beskaeftigelse« i forordningens afsnit II skal forstaas virksomhed, der kvalificeres som saadan ved anvendelsen af lovgivningen om social sikring i den medlemsstat, paa hvis omraade beskaeftigelsen udoeves. Kommissionen har herved anfoert, at denne fortolkning, der er baseret paa definitionerne af begreberne »arbejdstager« og »selvstaendig erhvervsdrivende« i forordningens artikel 1, litra a), sikrer overensstemmelse mellem henholdsvis forordningens artikel 2, stk. 1, og afsnit II i den forstand, at lovkonfliktordningen i afsnit II dermed vil finde anvendelse paa enhver, der er omfattet af anvendelsesomraadet for dette afsnit.

15 Det fremgaar af fast retspraksis, at det ved fortolkning af en faelleskabsregel er noedvendigt ikke blot at tage hensyn til ordlyden, men i givet fald ligeledes til den sammenhaeng, hvori den

indgaar, og de maal, der forfølges med den ordning, som den udgoer en del af (jf. herved dom af 17.11.1983, sag 292/82, Merck, Sml. s. 3781, præmis 12).

16 Det bemærkes herved, at der i henhold til traktatens artikel 51, som forordningen er en gennemførelse af, skal ske en samordning af medlemsstaternes lovgivninger, hvorimod bestemmelsen ikke opstiller noget krav om en harmonisering. Bestemmelsen er ikke til hinder for, at de sociale sikringsordninger i de forskellige medlemsstater indeholder forskellige materielle og formelle regler, saaledes at arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende har forskellige rettigheder, alt efter hvor de udoever virksomhed (jf. herved dom af 15.1.1986, sag 41/84, Pinna, Sml. s. 1, præmis 20).

17 Ved fastlæggelsen af den personkreds, der kan støtte ret paa de ved forordningen fastsatte bestemmelser om samordning af de nationale sociale sikringsordninger, henviser forordningen i overensstemmelse hermed til de kategorier af personer, der er tilsluttet disse ordninger. I henhold til forordningens artikel 1, litra a), sammenholdt med artikel 2, stk. 1, finder forordningen anvendelse paa arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, som er eller har været omfattet af lovgivningen i en eller flere medlemsstater, hvorved der ved arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende skal forstås personer, der i den ene eller den anden af disse egenskaber er forsikret i henhold til en social sikringsordning. Der maa gives Kommissionen medhold i, at der ved begreberne arbejdstager og selvstændig erhvervsdrivende i forordningen henvises til de definitioner heraf, som gælder i henhold til medlemsstaternes lovgivninger om social sikring, og at indholdet af begreberne ikke afhaenger af, hvorledes den udoevende form for arbejdsretlig virksomhed kvalificeres.

18 Det bemærkes herefter, at forordningens artikel 13, stk. 1, der angaar bestemmelse af, hvilken lovgivning der skal anvendes, fastsaetter, at med forbehold af artikel 14c er »de personer, der er omfattet af denne forordning«, alene undergivet lovgivningen i én medlemsstat, hvorved spoergsmaalet om, hvilken lovgivning der skal anvendes, afgoes efter bestemmelserne i afsnit II.

19 Det fremgaar af indholdet af den naevnte bestemmelse, at afsnit II navnlig angaar arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, som omhandlet i forordningens artikel 2, stk. 1, saaledes som disse begreber er fastlagt i forordningens artikel 1, litra a).

20 Hertil bemærkes, som Domstolen har fastslaaet i dom af dags dato, De Jaeck (sag C-340/94, trykt i dette bind af Samling af Afgoeselser), at selv om bestemmelserne i forordningens afsnit II efter ordlyden henviser til personer, som har loennet beskaeftigelse eller selvstændig beskaeftigelse, og ikke til arbejdstagere eller selvstændige erhvervsdrivende, kraever en logisk og sammenhaengende fortolkning af forordningens personelle anvendelsesomraade og af den heri indfoerte lovkonfliktordning under disse omstaendigheder, at de paagaeldende begreber i forordningens afsnit II fortolkes paa baggrund af definitionerne i dens artikel 1, litra a).

21 Det maa foelgelig fastslaaes, at ligesom spoergsmaalet om, hvorvidt en person skal anses for arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende i henhold til forordningen, afhaenger af den nationale sociale sikringsordning, som den paagaeldende er tilsluttet, skal der ved henholdsvis loennet beskaeftigelse og selvstændig beskaeftigelse i forordningens afsnit II forstås virksomhed, der kvalificeres som saadan i henhold til lovgivningen om social sikring i den medlemsstat, paa hvis omraade beskaeftigelsen udoeves.

22 Spørgsmaalet fra den forelæggende ret maa herefter besvares med, at der med henblik paa anvendelsen af forordningens artikel 14a og 14c ved begreberne henholdsvis »loennet beskaeftigelse« og »selvstaendig beskaeftigelse« skal forstaas virksomhed, der kvalificeres som saadan ved anvendelsen af lovgivningen om social sikring i den medlemsstat, paa hvis omraade beskaeftigelsen udoeves.

Afgørelse om sagsomkostninger

Sagens omkostninger

23 De udgifter, der er afholdt af den belgiske regering, den franske regering og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgoer et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

Afgørelse

Paa grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

(Femte Afdeling)

vedroerende det spørgsmaal, der er forelagt af Tribunal du travail de Tournai ved dom af 6. juni 1995, for ret:

Med henblik paa anvendelsen af artikel 14a og 14c i Raadets forordning (EOEF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger paa arbejdstagere, selvstaendige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret og ajourført ved Raadets forordning (EOEF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983, skal der ved begreberne henholdsvis »loennet beskaeftigelse« og »selvstaendig beskaeftigelse« forstaas virksomhed, der kvalificeres som saadan ved anvendelsen af lovgivningen om social sikring i den medlemsstat, paa hvis omraade beskaeftigelsen udoeves.